

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger i Risa og vår verdikjede

Innledning

Risa AS («Risa») er en av Norges største anleggsentreprenører, med høy kompetanse innen utbygging av infrastruktur for vei og energi, grunnarbeider for bolig- og næringsbygg, samt drift og vedlikehold av veier. Vi driver i tillegg flere brudd og masseuttak, hvor vi håndterer og tilbyr ulike typer fyllmasser. Anleggsbransjen er en dynamisk bransje som spiller en sentral rolle i samfunnsnyttig utvikling av byer og infrastruktur. Samtidig står denne bransjen overfor utfordringer knyttet til anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter, både på grunn av omfanget av arbeidsoperasjoner og kompleksiteten i verdikjedene.

For Risa handler bærekraft om hverdagen og evnen til å ta valg som bidrar til langsiktig verdiskapning, samtidig som vi tar hensyn til og ivaretar en av våre viktigste ressurser: menneskene. Vi erkjenner betydningen av rettferdige lønninger, trygge arbeidsforhold og beskyttelse mot diskriminering og utnyttelse for alle involverte. Som en pålitelig partner for samfunnet og en drivkraft for positiv forandring i bransjen, forplikter vi oss til åpenhet i hele verdikjeden. Dette innebærer klare retningslinjer for menneskerettigheter og arbeidstakernes velferd, samt tett samarbeid med leverandører og samarbeidspartnere for å sikre sporbarhet og ansvarlighet i alle ledd. Vi arbeider aktivt med å identifisere og adressere potensielle risikoer knyttet til miljøpåvirkning, menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden.

Vårt mål er å inspirere til og skape en fremtid der anleggsbransjen prioriterer varige og miljøvennlige løsninger, med transparente verdikjeder, sosialt rettferdig og etisk forsvarlig forretningsstyring. Dette er et pågående arbeid, med mulighet og behov for forbedring. Risa vil fortsette å jobbe tett med og engasjere våre interessenter for å nå våre mål, slik at vi kan opprettholde vår rolle som en pålitelig samfunnspartner og en driver for positiv endring i bransjen.

Dette notatet redegjør for vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger knyttet til menneskerettigheter, arbeidsforhold og etisk handel, i tråd med kravene i Åpenhetsloven.

Organisering og ansvar

Virksomhetens bærekraftsfunksjon, sammen med avdelingene for innkjøp og juridisk, har fått delegert mandat og ansvar for å etterleve kravene i Åpenhetsloven.

Det overordnede ansvaret ligger hos bærekraftsansvarlig i avdelingen for samfunns- og strategikontakt, som rapporterer direkte til «Leder strategi, bærekraft og kommunikasjon». Dette ansvaret omfatter, men er ikke begrenset til, gjennomføring og redegjørelse av aktsomhetsvurderinger, samt utarbeidelse og etterlevelse av interne retningslinjer og rutiner. Det operative ansvaret for oppfølging av leverandører ligger hos innkjøpsavdelingen, som består av to innkjøpsledere med rapporteringslinje direkte til «Leder for anbud, innkjøp & juridisk». Deres ansvar inkluderer, men er ikke begrenset til, utarbeidelse og etterlevelse av leverandøravtaler, samt oppfølging av leverandørkrav relatert til menneskerettigheter, arbeidsforhold og etiske standarder.

Både «Leder strategi, bærekraft og kommunikasjon» og «Leder for anbud, innkjøp & juridisk» er medlemmer av ledergruppen i Risa, og rapporterer direkte til daglig leder, som har det øverste ansvaret for at kravene i loven oppfylles.

Henvendelser, spørsmål og bekymringsmeldinger knyttet til vårt arbeid med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold kan rettes til apenhetsloven@risa.no. Denne e-postadressen fungerer både som en informasjons- og varslingskanal, for enhver som ønsker informasjon eller vil rapportere uønskede hendelser relatert til brudd på menneskerettigheter, arbeidsforhold eller andre etiske forhold i våre verdikjeder. Vi tilstreber å besvare alle henvendelser innen tre uker fra mottak.

Aktsomhetsvurdering

I vårt arbeid med å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og sikre anstendige arbeidsforhold i hele vår verdikjede, spiller både innkjøpsprosessen og risikostyring av leverandører en avgjørende rolle.

Innkjøp

Innkjøpsprosessen er det første leddet, og har som mål å sikre etablering av klare og anstendige retningslinjer for vårt samarbeid. For å sikre full transparens og kontroll over våre innkjøp, blir alle kjøp dokumentert og registrert i vår interne database. Dette gir oss kontinuerlig oversikt over varer og tjenester vi handler, samt mulighet til å følge opp deres opprinnelse. Før et innkjøp gjennomføres, må det foreligge en skriftlig innkjøps-/samarbeidsavtale med leverandøren. Hvis en slik avtale mangler, blir det nødvendig å inngå en for å sikre tydelige og bindende vilkår.

Vår tilnærming til innkjøp og avtaleinngåelse bygger på OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv, med fokus på følgende områder:

- *Arbeidsvilkår*, hvor vi legger vekt på at våre leverandører opprettholder gode og rettferdige arbeidsforhold for sine ansatte, inkludert arbeidstid, lønn, helse- og sikkerhets, samt beskyttelse mot diskriminering.
- *Menneskerettighetene*, hvor vi sikrer at det blir respektert gjennom hele verdikjeden. Våre innkjøpsavtaler inneholder derfor bestemmelser som skal bidra til å beskytte menneskerettighetene, unngå tvangsarbeid og barnearbeid, samt respektere individets rettigheter og friheter.
- *Miljøpåvirkning*, hvor vi oppfordrer våre leverandører til å ha robuste miljøstyringssystemer på plass og iverksette tiltak for å redusere negativ miljøpåvirkning, herunder energieffektivitet, avfallshåndtering, utslippsreduksjon og bærekraftig ressursbruk.
- *Etikk og anti-korrupsjon*, hvor våre innkjøpsavtaler ivaretar retningslinjer som skal bidra til å motvirke korrupsjon og oppmuntrer til høy etisk atferd. Vi forventer også at våre leverandører har egne etiske retningslinjer og sikrer at deres ansatte og underleverandører handler i samsvar med disse.

Gjennom implementering og oppfølging av slike avtalevilkår i våre innkjøps-/samarbeidsavtaler, søker vi å etablere et sterkt fundament for ansvarlig forretningspraksis og langsiktig samarbeid med våre leverandører.

Risikostyring

Det andre leddet i aktsomhetsvurderingen omfatter risikostyring, som består av risikovurdering og risikohåndtering. Risikovurdering gir oss en oversikt over risikoene forbundet med våre leverandører, inkludert risiko for brudd på arbeidsvilkår, menneskerettigheter, etiske retningslinjer og negativ miljøpåvirkning. Med utgangspunkt i denne vurderingen etableres det grunnlag for prioritering og videre risikohåndtering, inkludert oppfølging av leverandører og iverksetting av tiltak for å stanse eller begrense de faktiske og potensielt negative konsekvensene.

For å identifisere risikoområder forbundet med produksjon og handel av varer og tjenester, har vi utviklet en egen ESG-risikovurderingsmetode. Denne metoden benytter både kvantitative og kvalitative kriterier innen miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring. Kriteriene er delt inn i to hovedområder, med totalt 14 vurderingskriterier;

- *Geografisk risiko*, basert på fire anerkjent internasjonale indekser: FNs menneskelige utviklingsindeks (HDI), Global Slavery Index (GSI), Corruption Perceptions Index (CPI) og Environmental Performance Index (EPI). Hver indeks utgjør et vurderingskriterium.
- *Kategoririsiko*, vurdert etter produktets eller tjenestens iboende risiko forbundet med produksjon eller gjennomføring. Dette omfatter kriterier innen sosiale forhold, klima og miljø, samt virksomhetsstyring, totalt 10 vurderingskriterier.

Hver leverandør blir tildelt en risikoscore basert på disse kriteriene og typen varer/tjenester vi handler fra dem. En detaljert beskrivelse av ESG-risikovurderingsmetodikken er vedlagt som et eget dokument under navnet «Åpenhetsloven - ESG Risikovurdering metode».

Med utgangspunkt i risiko som er avdekket hos de ulike leverandørene, blir det gjort prioriteringer og iverksatt oppfølging av faktiske risikoforhold hos den enkelte leverandøren. Første steg omfatter detaljert rapportering av faktiske forhold, basert på leverandørens egenrapportering i et evalueringsskjema utarbeidet av oss. Skjemaet inneholder detaljerte punkter og krav til dokumentasjon relatert til ulike ESG-tema, inkludert foretaksinformasjon, kvalitetsledelse, miljøledelse, HMS, menneskerettigheter, anti-korrupsjon, m.m. Svarene og dokumentasjonen i evalueringsskjemaet analyseres av bærekraftsansvarlig i Risa, og eventuelle avvik registreres som røde flagg. Avhengig av alvorlighetsgrad på avdekket avvik, blir leverandørene kontaktet og presentert for funnene, herunder bedt om å redegjøre og eventuelt utarbeide en handlingsplan med tidsfrist for oppfølging og lukking av disse. Avvik anses som lukket når leverandøren fremlegger dokumentasjon som viser at avviket er utbedret/rettet. Ved tilfeller hvor det foreligger stor usikkerhet forbundet med besvarelsen gitt i evalueringsskjema, eller det er avdekket alvorlige forhold hvor det kreves bekreftelse utover det som kan dokumenteres i et evalueringsskjema, blir det initiert samtale og eventuelt revisjon av leverandøren. Det inkluderer, men ikke begrenset til detaljert gjennomgang av punktene i evalueringsskjema, befarung på stedet og utarbeidelse av en revisjonsrapport.

Basert på besvarelser og fremlagt dokumentasjon i evalueringsskjema/samtale, blir det gjort en helhetsvurdering av leverandørens risiko. Denne informasjonen gir der etter grunnlag for å bekrefte eller justere risikoen på den enkelte leverandøren i henhold til faktiske forhold.

Resultat

Aktsomhetsvurderingen for 2024 er avgrenset til leverandører som vi i 2023 har foretatt innkjøp for mer enn 100 000 NOK. Hensikten med denne avgrensingen er å begrense andel leverandører til et antall som var praktisk mulig å følge opp, og hvor da beslutningen falt på total andel innkjøp av varer og tjenester i kroner og ører. Avgrensing som henger sammen med vårt kontinuerlig arbeid med å redusere andel avtaler med lave innkjøpssummer, for å øke vår innflytelse og styrke partnerskapene både økonomisk og med hensyn til arbeidsforhold og menneskerettigheter i verdikjeden.

Det ble i 2024 gjennomført en risikovurdering av totalt 637 leverandører, som er en nedgang på 6 leverandører sammenlignet med året før. Resultatene fra risikovurderingen fordelte seg som følger:

- 38 leverandører kategorisert som «Høy Risiko»
- 213 leverandører kategorisert som «Middels Risiko»
- 386 leverandører kategorisert som «Lav Risiko»

Sammenlignet med fjorårets vurdering, har andel «Høy Risiko» leverandører gått ned med 1,66% (11 *stk.*), andel «Middels Risiko» har gått ned med 2,18% (16 *stk.*), mens andel «Lav Risiko» har økt med 3,83% (21 *stk.*). Denne endringen i risikofordeling skyldes hovedsakelig endringer i leverandørsammensetningen, med utgangspunkt i endret geografisk risiko og kategoririsiko.

Som følge av risikovurderingen ble det initiert undersøkelser av faktiske forhold blant identifiserte «Høy Risiko» og «Medium Risiko» leverandører. Totalt 251 egenevalueringsskjemaer ble sendt ut i Q1 2024, og i løpet av Q2 2024 ble 133 besvarelser mottatt. Dette resulterte i en samlet svarprosent på 53%, med en svarprosent på 92% for «Høy Risiko» leverandører. Basert på evalueringen av svarene, ble det gjort følgende justeringer av risiko:

- 19 «Høy Risiko» ble justert ned til «Lav Risiko»
- 16 «Høy Risiko» ble justert ned til «Middels Risiko»
- 87 «Middels Risiko» ble justert ned til «Lav Risiko»
- 11 «Middels Risiko» forble på «Middels Risiko»

Oppsummert resulterte evalueringen av leverandørene i følgende endelige risikofordeling for året:

- 3 leverandører kategorisert som «Høy Risiko»
- 149 leverandører kategorisert som «Middels Risiko»
- 485 leverandører kategorisert som «Lav Risiko»

Størstedelen av våre innkjøp i 2023 ble gjort fra leverandører i Norge. Kun 8,16% (52 *stk.*) av leverandørene hadde produksjon utenfor Norge, hvorav 65,38% (34 *stk.*) av disse hadde produksjonsland i Asia. Selv om andelen leverandører med utenlandsproduksjon er lav, utgjør de en betydelig del av kjøpekraften, omtrent 33,3% av totale innkjøp. Dette er betydelig med tanke på at den største andelen av leverandørene innen denne kategorien er lokalisert i et eller flere land i Asia, noe som utgjør en potensiell risiko for brudd på menneskerettigheter.

Vi har valgt å kategorisere leverandørene i tre grupper; Entreprenør, Tjeneste og Produkt. Entreprenører utgjør 39,72% (253 *stk.*) av alle avtaler og leverer en kombinasjon av tjenester og varer. Leverandører som kun tilbyr tjenester, utgjør 37,68% (240 *stk.*), mens leverandører som kun leverer varer, utgjør 22,60% (144 *stk.*). Sammenlignet med fjoråret har vi observert en økning (ca. 8%) i antall leverandører kategorisert under «Tjeneste», noe som kan påvirke risikobilde samlet sett.

Når det gjelder videre kategoriseringen av de ulike typene for varer og tjenester, har vi definert totalt 41 ulike kategorier. Av disse er følgende fem kategorier dominerende:

- Anleggsarbeid: 25,90%
- Maskiner og utstyr: 11,15%
- Transport: 8,79%
- Konsulent: 6,28%
- IT: 6,12%

I årets gjennomgang viderefør vi den identifiserte særskilt risiko fra fjoråret, forbundet med leverandører som vi har kategorisert som "Grossister". En felles betegnelse for leverandører som tilbyr et bredt spekter av varekategorier innen ulike varesegment, med komplekse verdikjeder og stor andel underleverandører. Utover denne særskilte kategorien, har vi identifisert og videreført følgende topp ESG-risiko for kombinasjoner av type leverandører og vare-/tjenestekategori:

- Varer: Maskiner og utstyr – 30 av 40 risikopoeng
- Varer: Drivstoff – 29 av 40 risikopoeng

- Varer: Kjemi – 29 av 40 risikopoeng
- Entreprenør: Anleggsarbeid – 28 av 40 risikopoeng
- Varer: Klær – 27 av 40 risikopoeng

Til slutt ønsker vi å fremheve resultatene fra analysen av våre topp 50 leverandører, som sto for omtrent 68,49% av det totale innkjøpet i 2023. Blant disse ble 9 leverandører identifisert som «Høy Risiko», 17 som «Middels Risiko», og 24 som «Lav Risiko». Kategorien «Anleggsarbeid» utgjør en stor andel (28%) av disse leverandørene, men utover dette er det ingen bemerkelsesverdige forskjeller i typer varer eller tjenester som utmerker seg i denne oversikten.

Tiltak og videre arbeid med oppfølging

Basert på analysen av resultatene fra aktsomhetsvurderingen, har det ikke blitt avdekket noen faktiske negative konsekvenser i våre leverandørkjeder. Videre er det heller ikke registrert noen varsler eller klager gjennom våre varslingskanaler som indikerer mistanke om eller faktiske brudd på grunnleggende menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold. Med utgangspunkt i denne oppsummeringen, har det ikke vært nødvendig å implementere eller gjennomføre spesifikke tiltak rettet mot individuelle leverandører. Selv om vi ikke har identifisert noen problemer eller brudd basert på den nåværende oppsummeringen, er vi klar over at nye risikoer kan oppstå eller endre seg over tid. For å opprettholde en proaktiv og langsiktig tilnærming til risikostyring i hele verdikjeden, vil vi fortsette å overvåke og evaluere våre leverandører regelmessig. Dette sikrer at vi er i stand til å identifisere og adressere potensielle risikoer tidlig, og dermed opprettholde høye standarder for menneskerettigheter og arbeidsforhold i våre leverandørkjeder.

Basert på resultatet i årets risikovurdering og manglende besvarelse av evalueringsskjemaene, er det identifisert vesentlig risiko hos 129 leverandører. Av disse er 3 klassifisert som «Høy Risiko» og 126 som «Middels Risiko». Vi har besluttet å prioritere oppfølgingen av disse leverandørene ved å gjennomføre personlig oppfølging og videre innkreving av evalueringsskjema. Dette arbeidet er planlagt ferdigstilt innen tredje kvartal 2024, med frist for utbedring av eventuelle negative funn innen utgangen av fjerde kvartal 2024. Videre vil vi fokusere på å videreutvikle vår aktsomhetsvurdering med særlig vekt på digitalisering og standardisering i tråd med kommende krav innenfor CSRD-rapportering. Endringene vil innebære tilpasning av risikovurderingskriteriene for å sikre bedre samsvar med de gjeldende ESRS-standardene, spesielt ESRS S1, S2 og S3. Ved å tilpasse oss disse kommende rapporteringskravene, vil vi kunne dra nytte av anerkjente vurderingskriterier og samtidig effektivisere vår rapporteringsprosess. Samtidig som vi endrer vurderingskriteriene, vil vi overføre prosessen for leverandør oppfølging til vårt digitale ESG-styringssystem. Dette inkluderer leverandørregister, scoring og evalueringsskjema. Styringssystemet vil bidra til økt kvalitetssikring av datahåndteringen, blant annet ved å eliminere manuell vurdering av evalueringsskjema, automatisere scoring og flagging, samt lagring av leverandørens besvarelses dokumentasjon direkte i systemet. Arbeidet med disse forbedringene er planlagt å starte i fjerde kvartal 2024, med etablering av nye vurderingskriterier innen første kvartal 2025, og fullføring av digitaliseringen innen andre kvartal 2025.

Ingvald Storås

Bjørn Risa

Monica Liland-Vik

Euro Sjøkvartal

T. T. T. T.

W. J. D. D.

Verifikasjon

Transaksjon 09222115557521071519

Dokument

Åpenhetsloven - Redegjørelse 2024 v1.3
Hoveddokument
5 sider
Initiert på 2024-06-26 13:21:40 CEST (+0200) av Andreas Ueland (AU)
Ferdigstilt den 2024-06-28 15:49:53 CEST (+0200)

Initiativtaker

Andreas Ueland (AU)
Risa AS
andreas.ueland@risa.no

Underskriverne

Bjørn Risa (BR)
cathrine.nord@risa.no
+4792807100

 bankID

Navnet norsk BankID oppga var "Bjørn Risa"
BankID utstedt av "BankID - Bankenes ID-tjeneste AS"
2024-01-17 12:03:43 CET (+0100)
Signert 2024-06-28 11:39:45 CEST (+0200)

Ingvild Storås (IS)
ingvild.storas@cargonet.no
+4790654390

 bankID

Navnet norsk BankID oppga var "Aud Ingvild Storås"
BankID utstedt av "BankID - Bankenes ID-tjeneste AS"
2023-09-16 19:36:44 CEST (+0200)
Signert 2024-06-27 13:16:54 CEST (+0200)

Guro Skjæveland (GS)
guro.skjaveland@nysnoinvest.no
+4797195046

 bankID

Navnet norsk BankID oppga var "Guro Skjæveland"
BankID utstedt av "SpareBank 1 Utvikling DA"
2023-01-03 17:11:17 CET (+0100)
Signert 2024-06-28 15:49:53 CEST (+0200)

Trond Ferkingstad (TF)
trond@ferro.no
+4790091115

 bankID

Navnet norsk BankID oppga var "Trond Ferkingstad"
BankID utstedt av "DNB Bank ASA"
2024-02-12 13:46:18 CET (+0100)
Signert 2024-06-26 21:59:37 CEST (+0200)

Verifikasjon

Transaksjon 09222115557521071519

Monica Liland-Vik (ML)
monica.liland-vik@risa.no
+4745260890

 bankID

Monica Liland-Vik

Navnet norsk BankID oppga var "Monica Liland Vik"
BankID utstedt av "Eika Gruppen AS"
2022-10-20 13:42:19 CEST (+0200)
Signert 2024-06-26 14:02:22 CEST (+0200)

Odd Dysjaland (OD)
odd.dysjaland@risa.no
+4797163229

 bankID

Odd Dysjaland

Navnet norsk BankID oppga var "Odd Dysjaland"
BankID utstedt av "SpareBank 1 Utvikling DA"
2024-03-12 11:03:47 CET (+0100)
Signert 2024-06-27 20:50:32 CEST (+0200)

Denne verifiseringen ble utstedt av Scrive. Informasjon i kursiv har blitt verifisert trygt av Scrive. For mer informasjon/bevis som angår dette dokumentet, se de skjulte vedleggene. Bruk en PDF-leser, som Adobe Reader, som kan vise skjulte vedlegg for å se vedleggene. Vennligst merk at hvis du skriver ut dokumentet, kan ikke en utskrevet kopi verifiseres som original i henhold til bestemmelsene nedenfor, og at en enkel utskrift vil være uten innholdet i de skjulte vedleggene. Den digitale signeringsprosessen (elektronisk forsegling) garanterer at dokumentet og de skjulte vedleggene er originale, og dette kan dokumenteres matematisk og uavhengig av Scrive. Scrive tilbyr også en tjeneste som lar deg automatisk verifisere at dokumentet er originalt på: <https://scrive.com/verify>

